

Broj: 01-11-773/21
Orašje, 21.06.2021.godine

**DOKUMENT OKVIRNOG PRORAČUNA
OPĆINE ORAŠJE
ZA RAZDOBLJE 2022.-2024. GODINA**

Orašje, lipanj 2021. godine

Na temelju članaka 15., 16., 17. i 18. Zakona o proračunima u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“ broj: 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 05/18, 11/19 i 99/19), Općinski načelnik d o n o s i

DOKUMENT OKVIRNOG PRORAČUNA OPĆINE ORAŠJE ZA RAZDOBLJE 2022.-2024. GODINA

Poglavlje 1: Uvod

U skladu sa Zakonom o proračunima Federacije BiH¹ izrađen je Dokument okvirnog proračuna Općine Orašje za razdoblje 2022.-2024. godina (DOP). Ovaj dokument predstavlja preliminarni Nacrt proračuna Općine Orašje za 2022. godinu i sadrži preliminarne projekcije za 2023. i 2024. godinu.

Izrada DOP-a za trogodišnji period, kao ključnog strateškog dokumenta koji veže razvojne politike i proračun, je praksa na većini razina vlasti u Bosni i Hercegovini, pa tako i u Općini Orašje, kao jedinici lokalne samouprave. DOP je ključni rezultat srednjoročnog planiranja i izrade proračuna u „XV koraka“. Suvremeni proces srednjoročnog planiranja proračuna je proces koji ima (I) jasno definiran kalendar i raspodjelu odgovornosti, (II) ima jasnu fiskalnu strategiju temeljenu na razini raspoloživih resursa, (III) omogućava raspodjelu ograničenih resursa na najvažnije gospodarske i socijalne prioritete izvršne vlade, (IV) unapređuje predvidivost proračunskih politika i financiranja, (V) osigurava efikasnije i djelotvornije korištenje raspoloživih resursa, (VI) unapređuje transparentnost odgovornost vladinih politika, programa i procesa donošenja odluka, (VII) osigurava razmatranje financijskih učinaka u narednim godinama pri donošenju odluka u vezi sa politikama, te donošenje tih odluka tijekom ciklusa planiranja proračuna izradom srednjoročnog okvira rashoda tj. DOP-a koji svake godine pripremaju za period za slijedeće tri godine i koji prikazuju srednjoročne makroekonomske i fiskalne projekcije, srednjoročnu fiskalnu strategiju, prioritete potrošnje, te gornje granice rashoda proračunskih korisnika za narednu godinu, kao i preliminarne procjene za slijedeće dvije godine za koje je izvršena projekcija prihoda.

Dokument okvirnog proračuna za period 2022.-2024. izlaže fiskalnu strategiju i proračunske planove za slijedeće tri godine i ima za cilj da razvije osnovu za pripremu proračuna za narednu godinu.

Temelji za izradu proračuna zasnivaju se na procjeni gospodarskog razvoja, potrebama socijalnog sektora, makroekonomskih pokazatelja, te procjeni prihoda i rashoda za godine koje su obuhvaćene DOP-om.

Dokument okvirnog proračuna Općine Orašje za razdoblje 2022.-2024. godina sadrži pet poglavlja:

¹ Zakon o proračunima u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“ broj 102/13/14,9/14,13/14,8/15,91/15,102/15,104/16, 05/18, 11/19 i 99/19);

- 1.- Uvod u DOP za razdoblje 2022.-2024. godina;
- 2.- Srednjoročne makroekonomske prognoze i pretpostavke;
- 3.- Srednjoročna fiskalna strategija;
4. - Upravljanje javnom potrošnjom, i
- 5.- Proračunski prioriteti.

Služba za financije Općine Orašje predlaže Općinskom načelniku usvajanje DOP-a² za razdoblje 2022.-2024. godina, kao temelj za pripremu, planiranje i izradu proračuna u nastupajućem razdoblju.

Poglavlje 2: Srednjoročne makroekonomske prognoze i pretpostavke

2020. godinu u cijelosti je obilježilo širenje globalne pandemije Covid 19 u svijetu koja je pored negativnih posljedica za javno zdravlje imala i izrazito nepovoljan utjecaj na gospodarska kretanja. Tako je uslijed širenja globalne pandemije i povremenih uvođenja zaključavanja gospodarstava došlo do značajnog pada globalnog BDP-a koji je prema procjena MMF-a iznosio oko 3,5 % u odnosu na prethodnu godinu, dok je gospodarski pad na nivou zemalja EU iznosio oko 6,5 %. Ako se ima u vidu da gospodarska kretanja u okruženju predstavljaju glavnu strukturnu odrednicu poslovnih kretanja u Bosni i Hercegovini pad BDP-a u zemlji je prilično očekivan. Gospodarska kriza u Bosni i Hercegovini se manifestirala istovremenim padom, kako agregatne ponude tako i agregatne tražnje što je osnovno obilježje negativnog utjecaja virusa Covid 19 na gospodarska kretanja u zemlji. Tako se na temelju trenutno raspoloživih preliminarnih podataka Agencije za statistiku, za prvih devet mjeseci, procjenjuje da je Bosna i Hercegovina zabilježila pad BDP-a od oko 4,7 % u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Ovaj pad BDP-a posljedica je pada privatne potrošnje od oko 4 % i investicija od oko 15 % u odnosu na prethodnu godinu.

Pored pada gospodarskih aktivnosti u okviru komponente domaće tražnje, tijekom 2020. godine došlo je do značajnog smanjenja u okviru vanjskotrgovinske razmjene koja je smanjenja za oko 20 % pri čemu je pad ukupnog izvoza iznosio oko 20 % a uvoza od oko 17 % u odnosu na isto razdoblje prethodne godine.

Europska Komisija u svom ljetnom izdanju³ iz srpnja 2020. godine predviđa pad BDP-a u zemljama EU od 8,3 % pri čemu očekivanja smanjena BDP-a iznose od 6,3 % u Njemačkoj do čak 11,2 % u Italiji. Ako se ima u vidu da su gospodarska kretanja u Europskoj uniji navedenim zemljama u prošlosti predstavljala glavnu determinantu ekonomskih kretanja u Bosni i Hercegovini (proizvodnja, potrošnja i vanjskotrgovinska razmjena) može se konstatirati da će posljedice ovih dešavanja na ukupna privredna kretanja u zemlji biti veoma nepovoljna. Tako se na osnovu dosadašnjih ekonomskih trendova u zemlji i privrednih

² Dokument okvirnog proračuna Općine Orašje za razdoblje 2022.-2024. godina

³ „European Economic Forecast Summer 2020.“

kretanja u međunarodnom ekonomskom okruženju prema projekcijama DEP-a BiH na kraju ove godine u Bosni i Hercegovini se može očekivati pad BDP-a od preko 3 %.

Ključno uporište za gospodarska kretanja u Bosni i Hercegovini u razdoblju 2021-2024. godina predstavljat će kretanja poslovnih aktivnosti u eksternom okruženju i razvoj situacije koja je vezana za globalnu pandemiju Covid-19. Pored ovih eksternih dinamika bitnu determinantu u generiranju ekonomskog rasta u Bosni i Hercegovini tijekom ovoga razdoblja predstavljati će interne dinamike kroz implementaciju strukturnih reformi u zemlji. S toga, preduvjet realizacije navedenih projekcija predstavlja prevazilaženje novonastalih okolnosti u što kraćem roku, poboljšanje međunarodnog ekonomskog okruženja kao i implementacija kako interventnih tako i strukturnih reformi u zemlji, kako bi se ojačao doprinos internih politika u gospodarskom rastu u Bosni i Hercegovini.

Pod pretpostavkom materijalizacije navedenih okolnosti prema projekcijama DEP-a BiH u razdoblju 2022-2024. godina u Bosni i Hercegovini se očekuje postepeni oporavak ekonomskog rasta sa prosječnom stopom rasta BDP-a od oko 3 % na godišnjoj razini (2022: 2,5 %, 2023: 3,1 % i 2024: 3,4 %). Pretpostavlja se da bi ključni oslonac ekonomskog rasta tokom ovog perioda trebala predstavljati domaće tražnja kroz povećanje privatne potrošnje i investicija. S druge strane, stabilno eksterno okruženje uz unapređenje industrijske baze i podizanje konkurentski u zemlji predstavljaju preduvjet poboljšanja vanjskotrgovinske razmjene sa svijetom.

Poglavlje 3: Srednjoročna fiskalna strategija

Imajući u vidu sve naprijed navedene činjenice, kao i ukupno gospodarsko stanje u kojem se nalazi Bosna i Hercegovina, njezini Entiteti, Županija Posavska i Općina Orašje najznačajniji dio prihoda u 2021. godinu će se planirati u skladu sa zvaničnim procjenama koje je sačinilo Federalno ministarstvo financija, a na temelju Projekcije javnih prihoda od izravnih i neizravnih poreza županija i općina za 2021. godinu i projekcije za razdoblje 2022.-2024. godina⁴. U projekcijama prihoda posebno mjesto zauzima planiranje i očekivani priliv prihoda od neizravnih poreza za financiranje autocesta i drugih cesta u F BiH (vrsta prihoda 717114), prihodi od neizravnih poreza koji pripadaju jedinicama lokalne samouprave-JLS (vrsta prihoda 717141) i prihoda od neizravnih poreza koji pripadaju Direkciji cesta (vrsta prihoda 717131). U nastavku dajemo cjeloviti prikaz prihoda od neizravnih (indirektnih) poreza koji se planiraju u razdoblju 2022-2024, sa podacima o izvršenju istih u 2019. i 2020. godini, u planu i revidiranom planu za 2021. godinu:

Vrsta neizravnih poreza	Izvršenje 2019.	Izvršenje 2020.	Plan 2021.	Revidirani plan 2021.	Projekcija 2022.	Projekcija 2023.	Projekcija 2024.
-717114	0	326.695	105.890	109.320	112.690	116.420	120.620
-717131	306.240	255.740	262.080	269.740	284.160	274.170	290.500
-717141	1.747.647	1.448.377	1.391.590	1.432.260	1.508.810	1.455.760	1.542.510
Svega:	2.053.888	2.030.813	1.759.560	1.811.320	1.905.660	1.846.350	1.953.630

⁴ Federalno ministarstvo financija – Revidirane projekcija javnih prihoda za 2021. godinu i razdoblje 2022.-2024. godina;(-akt 05-12-5-4162-1/21 od 18.05.2021. godine);

Iz gornje tabele vidljiv je trend blagog povećanja prihoda od neizravnih poreza, koji započinje sa „revidiranim“ planom za 2021. godinu u usporedbi sa prvobitnim (još uvijek važećim planom) planom za 2021. godinu. Relativno iskazano taj rast bi trebao iznositi 2,94 % i on bi se nastavio i u 2022. godini, po stopi od približno 5,21 %, te u 2024. godini kada bi rasta ovih prihoda u odnosu na 2023. godinu trebao iznositi približno 5,70 %. Manji problemi uočavaju se u projekcijama za 2023. godini, gdje se očekuje manji pad ovih prihoda u odnosu na projekciju za 2022. godini koji bi trebao iznositi 3,13 %. Treba reći da je planirani pad prihoda u 2023. godini u odnosu na 2022. godinu manji problem od činjenice da su ukupno planirani neizravni porezi u revidiranom planu za 2021. godini značajno manji od ostvarenih prihoda u 2019. (za 242.568 KM) te od ostvarenih prihoda u 2020. godini (za 219.493 KM), a što je direktna posljedica „COVID krize“ i pada gospodarskih aktivnosti na prostoru Bosne i Hercegovine.

U dijelu **izravnih poreza** koji se planiraju u nastupajućem trogodišnjem razdoblju posebno mjesto zauzimaju: porez na dohodak, i porez na imovinu, čiji je naplata regulirana odredbama federalnog Zakona o porezu na dohodak i Zakona o porezima Županije Posavske. Pored ovih, svoje mjesto nalaze i: porez na dobit pojedinaca, porez na plaću, porezi na promet proizvoda i usluga, te ostali porezi, čija je ubiranje rezultat zaostalih uplata iz ranijih razdoblja.

Projekcija poreza na dohodak za razdoblje 2022.-2024. godina kao i revidirana projekcija za 2021. godinu urađena od strane Federalnog ministarstva financija prema osnovnom i programskom scenariju koji je sačinilo Odjeljenje za makroekonomsku analizu (OMA) Uprave za neizravno oporezivanje BiH, u svibnju tekuće godine. Što se tiče projekcije poreza na imovinu, poreza na plaću, poreza na dobit pojedinaca, poreza na promet proizvoda i usluga i ostalih poreza za razdoblje 2022.-2024. godina ona je urađena od strane Službe za financije na bazi izvršenja u 2019. i 2020. godini i prvih pet mjeseci tekuće godine. U nastavku dajemo cjeloviti prikaz poreznih prihoda koji se planiraju u razdoblju 2022-2024. godina, sa usporednim podacima o izvršenju istih u 2019. i 2020. godini, planu i revidiranom planu za 2021. godinu:

Vrsta izravnih poreza	Izvršenje 2019.	Izvršenje 2020.	Plan 2021.	Revidirani plan 2021.	Projekcija 2022.	Projekcija 2023.	Projekcija 2024.
Porez na dobit	367	173	350	200	200	200	200
Porez na plaću	662	115	170	120	120	120	120
Porez na imovinu	160.940	107.195	102.750	110.000	110.000	110.000	110.000
PPPU	797	4.633	1.070	5.000	5.000	5.000	5.000
Porez na dohodak	943.988	925.288	950.390	965.000	970.000	975.000	1.000.000
Ostali porezi	130	717	760	1.000	1.000	1.000	1.000
Svega:	1.106.884	1.038.121	1.055.490	1.081.320	1.086.320	1.091.320	1.116.320